

den vilde det ikke. Ifald den havde villet give en saadan Erklæring, saa vilde Forholdene have været meget forskellige fra de nuværende, væsentlig i to Henseender: for det første vilde Statskassen have tabt omtrent 1 Million Kr.; thi dette vilde omtrent være Kapitalværdien af Kursforskellen mellem det Statslaan, som den Gang vilde være blevet optaget; og det, som der af den nuværende højtærede Finansminister er kontraheret om. For det andet vilde Ministeriet Sehested jo sandsynligvis være blevet siddende, vel neppe for lang Tid; thi dertil havde det dog for lidt Rod i Folket; men højest sandsynligt indtil dette Øjeblik. Vi have for saa vidt ikke nogen Grund til i nogen Maade at beklage os over det afgaaede Ministeriums Vægning ved at afgive Erklæringen; thi vi fik et Ministerium, saadan som vi ønskede det, og vi tjente en Million. Men det Faktum staar der, at vi have været lige ved at gaa ind i Tilstande, hvor vor grundlovmæssige Styrelse truedes. Derved fremstaar efter min Mening ganske naturlig en Betragtning, som der er Grund til at overveje nu med den Ro og under den gensidige Forstaaelse mellem Regeringen og Tinget, som vi ere saa heldige at befinde os i, den Betragtning nemlig, om vi ikke nu i dette Øjeblik, da vi ere i Havnen, skulle søge Midlerne til at reparere Skuden saaledes, at den, naar den Storm kommer, som utvivlsomt en Gang vil komme, kan trodse Stormen. Under det nuværende Ministerium ere vi sikrede mod enhver Uregelmæssighed; vi ere fuldstændig trygge paa, at Styrelsen vil blive ledet paa grundlovmæssig Maade. Vi have tillige den trygge Overbevisning, at dette Ministeriums Virketid vil blive lang til Gavn for Folket, og til Gavn for Landet, men dette er og bliver dog kun personlige Garantier, en Tryghed for en fjernere Fremtid have vi efter vor Fortid ikke.

Nu ved jeg, at der næres Betænkkeligheder af forskellig Art, som jeg ikke her skal komme ind paa, ved at optage Spørgsmaalet om ny Grundlovsbestemmelser. Men disse Betænkkeligheder rejse sig slet ikke over for det, som jeg vilde bringe paa Omtale, og som jeg gerne vilde høre en Udtalelse af den høje Regering om. Jeg mener Tilvejebringelsen af en Ansvarlighedslov. Vi have jo i Grundloven Paa budet om, at der skal gives en Lov om Ministrenes Ansvar. Dette Bud har nu staaet der i over et halvt hundrede Aar, og det er saa vist paa Tide, at vi sørge

for at faa det opfyldt. Tiden dertil kan ikke være bedre end den nuværende; vi have — jeg gentager det — en Regering, hvorunder vi have fuldstændig Tryghed, og vi have lige forud for denne Periode et Tidsrum fuldt af Fare. Øjeblikket er altsaa paa en særegen Maade netop som udset til Løsning af denne ret vanskelige Opgave.

Der er gjort Forsøg derpaa tidligere. Forsøgene ere gjorte i Samlingen 1856—57, omtrent en Snes Aar derefter i 1875—76, derefter i 1878—79, i 1879—80 og i 1895—96. Bestandig skete disse Forsøg ved privat Initiativ; aldrig er det endnu blevet forsøgt fra Regeringens Side. Det følger jo af sig selv — det ligger i de forandrede Forhold nu, hvor dette Ting har den Lykke at have sin Ledelse i Regeringen —, at der ikke kan være Tale om, at Forslaget nu skulde fremkomme ved privat Initiativ, men det kunde være naturligt at tænke sig, at en Regering, som selv er besjælet af den alvorlige Villie til at føre hele vor Udvikling grundlovmæssigt, ogsaa kunde føle Tilskyndelse til at sikre Fremtiden gennem Opfyldelsen af dette Grundlovsbud.

Ved en simpel Lov kan man jo ikke give Grundlovsregler, det er sandt, men derfor vil der alligevel gennem en simpel Lov, gennem en Ansvarlighedslov, kunne fastsættes meget vigtige Bestemmelser til Sikring af grundlovmæssig Styrelse. Ved et mærkværdigt Tilfælde har den højtærede Finansminister netop i disse Dage haft Lejlighed til at pege paa et af de Punkter, som en Ansvarlighedslov kunde indeholde Bestemmelser om. Det skete i Landstinget forleden Dag, da der var Tale om Statslaanet, at det Spørgsmaal blev bragt frem, om Optagelse af Forstrækning i Nationalbanken paa den hidtil brugte Maade, ikke skulde betragtes som Statslaan. Statskassen bruger jo at sætte Penge, som ikke skulle anvendes i Dag, men som alligevel maa have disponible til øjeblikkeligt Brug, i Nationalbanken paa sin Konto og udtager deraf efter Behov. Naar da Finansministeren udtager deraf mere, end der af Statskassen er indsat, kan det paa en vis Maade kaldes et Laan af den Sum, som Staten bliver Skyldner for. Det Spørgsmaal blev altsaa opkastet, om det ikke skulde betragtes som Statslaan, og i den Anledning fremsatte den højtærede Finansminister en Ytring, som var fuldstændig rigtig, og som har sin Fortjeneste, nemlig den, at Følgen af, at en saadan Forstrækning, naar den betragtes som et